

Täysistunto

Torstai 2.5.2024 klo 16.01—0.46

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 26/2024 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto. Nyt jatketaan 25.4.2024 pidetyssä täysistunnossa keskeytettyä lähetekeskustelua. — Ja keskustelu siis nyt jatkuu. Siellä on edustaja Gare dew, olkaapa hyvä.

Keskustelu

23.20 Kaisa Gare dew ps: Arvoisa puhemies! Jos joku tulee Suomeen sillä selityksellä, että on hengenhdässä lähtömaassaan, niin jos tämä väite sitten todetaan perusteettomaksi, ei ole oikein, että henkilöllä on senkin jälkeen mahdollisuus saada oleskelulupa sanomalla: ”Älkää poistako minua maasta. Halusin oikeasti vain tulla Suomeen opiskelemaan tai töihin.” Tällainen toiminta eli niin kutsuttu kaistanvaihto tullaan nyt yksiselitteisesti kieltämään. Tähän saakka asiaa koskevan lain sanamuodoissa on ollut liikaa tulkinnanvaraa.

Hallitusohjelman mukaisesti lakeja siis muutetaan niin, että turvapaikkahakemisesta ei tule rajoittamattoman työperäisen maahanmuuton väylä. Ongelmaan puututaan kirjaamalla lakiin kaikki ajateltavissa olevat tilanteet, joiden tulisi johtaa oleskeluluvan epäämiseen ja peruuttamiseen. Sääntelyn pohjaksi otetaan nykyinen oikeuskäytäntö mutta korostetaan lain soveltamisen tiukentamista.

Hallituksen esitys korostaa sitä yleisperiaatetta, että tulijoiden on noudatettava maamme sääntöjä. Heille tulee olla päivänselvää, että turvapaikkaa haetaan vain, jos sitä oikeasti tarvitsee. Töihin tuleville maahanmuuttajille on ihan omat rehelliset, riittävät väylänsä, ja heidän tulee käyttää tietenkin niitä. Viranomaisia harhauttamalla ja vääriä tietoja antamalla oleskeluoikeutta ei heru. Samalla tullaan vaatimaan tulijoilta suurempaa velvollisuutta auttaa henkilöllisyytensä selvittämisessä. Kaupan päälle tämä linjanveto säästää valtiolta myös vastaanottokuluja.

Arvoisa puhemies! Suomi ei voi enää olla ovimatto. Emme voi antaa kenenkään pyyhkiä jalkojaan sääntöihimme ja taipua päästämään maahan kenet tahansa, joka tänne syystä tai toisesta vain haluaa jäädä, siis kenet tahansa, joka ensin hakee turvapaikkaa mutta sitten sanookin: ”Ei vaikaan. Tulenkin töihin.” Sehän olisi ihan avoimien ovien politiikkaa — tullaan pahimmillaan suomalaisten elätettäväksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2024 vp

Oleskelulupa Suomeen ei ole globaali ihmisoikeus, vaan se täytyy ansaita rehellisesti. Vilpillistä toimintaa ja järjestelmämme väärinkäyttöyrityksiä ei ole enää varaa katsoa sormien läpi. Orpon hallituksen alulle laittama maahanmuuttopolitiikan suunnanmuutos lisää Suomen sisäistä turvallisuutta ja maahanmuuton hallittavuutta. Samalla se on viesti meille suomalaisille: tämä on puolustamisen arvoinen maa. Nykyiset päättäjät pitävät Suomen pitkän aikavälin etua tärkeimpänä tavoitteenaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen.

23.23 Mira Nieminen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tämän esityksen tarkoituksena on entistä tehokkaammin estää maahantulosäännösten kiertäminen siten, että laissa otettaisiin huomioon kaikki tilanteet, joiden tulisi johtaa oleskeluluvan epäämiseen oleskelulupaa haettaessa.

Esityksen mukaan kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden kaistanvaihto työperäisen maahanmuuton puolelle estettäisiin. Myös opiskelijan oleskeluluvat ja muut vastaavat oleskeluluvat sisällytettäisiin kaistanvaihdon kiellon piiriin.

Lainsäädäntöön lisätään nimenomainen säännös siitä, että oleskeluluvan hakijan henkilöllisyys on todennettava kansallisella matkustusasiakirjalla tietyin poikkeuksin. Esitys tiukentaisi sekä viranomaisen että oleskeluluvan hakijan omaa velvollisuutta henkilöllisyyden todentamisessa.

Lisäksi poliisin rekisteriin ulkomaalaislain nojalla tallennettujen biometristen tietojen luovuttaminen Schengenin tietojärjestelmään tallennettaviin palauttamista sekä maahantulon ja maassa oleskelun epäämistä koskeviin kuulutuksiin mahdollistettaisiin. Esityksessä mahdollistettava biometristen tietojen lisääminen Schengenin tietojärjestelmään parantaa viranomaisten kykyä todentaa kuulutuksen kohteena olevan henkilön henkilöllisyys tai tunnistaa henkilö. Kuulutusten avulla viranomaiset voivat varmistaa, että paluuveto on noudatettu, tukea palauttamispäätösten täytäntöönpanoa sekä estää maahantulokieltoon määrätyn henkilön paluu Schengen-alueelle.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä on osa kokonaisuutta, ja tällä lakimuutoksella on tarkoitus entistä tehokkaammin estää maahantulosäännösten kiertäminen. Turvapaikanhakijoina maahan tulleiden kaistanvaihto työ- ja koulutusperusteisen oleskeluluvan hakijoiksi ei olisi jatkossa mahdollista. Kansainvälistä suojelua hakeva tai kielteisen päätöksen saanut ei voisi hakea ja saada oleskelulupaa työn, elinkeinon harjoittamisen tai opiskelun perusteella. Lisäksi henkilöllisyyden todentamista tiukennetaan. Nämä ovat kannatettavia muutoksia.

Nykyinen tulkinnanvarainen säännös on tarkoitus korvata uudella tarkemmalla sääntelyllä. Ulkomaalaislakiin kirjataan kaikki ne tilanteet, joissa oleskelulupa tulee evätä. Taus-talla voi olla esimerkiksi väärin tietojen antaminen, laiton maassa oleskelu, laiton työskentely tai lumeavioliitto. On tärkeää, että puutumme tehokkaasti näihin väärinkäytöksiin, joilla on myös ennalta estävä vaikutus.

Näiden muutoksien tavoitteena on korostaa osaltaan suomalaisen yhteiskunnan sääntöjen noudattamisen tärkeyttä sekä kitkeä ja poistaa toimintaa, jolla maahamme voi päästä väärin keinoin. Lisäksi sisäisen turvallisuuden ja järjestyksen vuoksi meidän on tiedettävä, keitä maassamme oleilee ja asuu. Tämä on osa kokonaisturvallisuutta, jolla myös ennalta estetään järjestäytynyttä rikollisuutta ja ihmiskauppaa. Tämä uudistus tukisi myös hallitus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2024 vp

ohjelman tavoitetta tehostaa kielteisen päätöksen saaneiden nopeaa maasta poistumista, jolloin maahan ei jäisi ilman papereita eli laittomasti olevia ihmisiä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, poissa. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

23.27 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Tämä esitys niin sanotusta kaistanvaihdon kieltämisestä on ehkä kaikkein älyttömin kaikista näistä toissa viikolla annetuista, hallituksen maahanmuuttoa kiristävistä esityksistä. Hallitus esittää, että turvapaikanhakijana maahan tullut eli kansainvälistä suojelua hakeva tai kielteisen päätöksen saanut henkilö ei enää voisi hakea tai saada oleskelulupaa työn tai opiskelun perusteella poistumatta ensin maasta. Haluan kysyä uudestaan: mitä järkeä on lähettää työllistynyt turvapaikanhakija ulkomaille hakemaan työlupaa ja katkaista näin työnteko Suomessa? Kaistanvaihdon kieltäminen johtaa käytännössä siihen, että henkilöt, jotka ovat jo oppineet kieltä, mahdollisesti opiskelleet Suomessa ammatin tai saaneet työpaikan täältä, joutuvat palaamaan lähtömaahansa ja hakemaan sieltä käsin työhön oikeuttavaa oleskelulupaa, jos turvapaikkaperusteinen lupa ei jatku tai sitä ei saada. Tämä on sekä harkitsematon että epäinhimillinen esitys. Se ei tuo mitään säästöjä tai ole millään tavalla kustannustehokas. Päinvastoin esitys lisää ylimääräisiä hallinto- ja käsittelykuluja.

Myös työnantajat ovat esityksestä näreissään, sillä monet ovat kouluttaneet ja perehdyttäneet työntekijöitä, joita nyt lähetettäisiin pois maasta. Monella alalla uusia tekijöitä ei vain löydy helposti tilalle. Tällä esityksellä on selkeitä vaikutuksia työllisyyteen ja talouteen, ja sen takia haluan myös esittää, että tämä viedään talousvaliokuntaan lausunnolle.

Haluaisin myös — täällä ei nyt ole ministeriä paikalla — tarkentaa ministeriltä, koskeeko esitys myös sellaisia turvapaikanhakijoita, jotka ovat saaneet turvapaikan mutta eivät saa sitten sille jatkoa, jos maan turvallisuustilanne on siinä välillä muuttunut. Eli he ovat olleet laillisella oleskeluluvalla täällä, ja sitten sen jälkeen pitäisi hakea työlupaa.

Arvoisa puhemies! Esitetyt muutokset heikentävät kotoutumista, ja on kohtuutonta, että mahdollisuudet muihin oleskelulupiin kielletään vain siksi, että on aikaisemmin hakenut turvapaikkaa. Täällä puhuttiin, että on kiertänyt maahantuloehtoja. Ei ole mitenkään itsestään selvää, kenelle turvapaikka myönnetään tai ei, jos maassa on sotatila tai on ollut kidutuksen uhrina. Meillä on näistä monta käsittelytulosta, samastakin tilanteesta, ja sitten on näitä oikaisuprosesseja niiden jälkeen. Kuinka olisi niin yksiselitteistä, että turvapaikkaa hakeva aina tietäisi, voiko hän saada sen turvapaikan vai ei?

Turvapaikan hakeminen Suomesta on vaikea, epävarma ja usein kohtuuttoman pitkä prosessi. Menettely ei nykyiselläänkään toimi suoranaisena väylänä työmarkkinoille tai oleskeluperustaisiin oleskelulupiin. Sinne on rakennettu karenssit, joista kyllä soisin, että voitaisiin myös luopua. Turvapaikanhakijoiden joukossa on paljon jo nykyisellään alihyödynnettyä potentiaalia, joka tulisi paremmin tunnistaa ja tunnustaa Suomessa. Eli yhä puhumme työhön johtavasta maahanmuutosta. Erityisesti pitkittyneiden turvapaikkaprosessien aikana turvapaikanhakijoille syntyy siteitä Suomeen: Voi oppia kielen ja perustaa perheen, löytää täältä kumppanin. Työ- tai opiskelupaikka voi olla täällä, perhe, ystävät, ja nämä tukevat kotoutumista ja suomalaisen yhteiskuntaan kiinnittymistä.

Hallituksen esityksessä arvioidaan, että opiskelun sulkemisella pois kaistanvaihdon kiellon piiristä vaikutuksena voisi olla turvapaikanhakijoiden pyrkiminen enenevässä määrin opiskelemaan ja vaihtamaan kaistaa esimerkiksi opiskelijan, tutkijan tai harjoittelijan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2024 vp

oleskeluluvulle. Miksi tämä nähdään negatiivisena, että tänne ihmiset tulisivat opiskelemaan, saisivat tutkinnon, oppisivat suomen kieltä ja jäisivät sitten tänne maahan tekemään työtä? Minusta tämä ajattelu, että tämä nähdään jotenkin kriittisenä toimintana, että haluaa opiskella ja kehittyä, ja sen takia sitä ei haluta sallia, luo täysin eriarvoisen aseman meillä eri ihmisille.

Vielä lopuksi: On mielestäni huolestuttavaa, että lapsiasiavaltuutettu joutui kiinnittämään huomiota lausuntokierrokselle lähteneeseen luonnosesitykseen ja niihin epäasiallisiin termeihin, joita siinä esityksessä käytettiin. Siellä oli perusteluna ilmaisu, että on ”terveen järjen vastainen”, ja lisäksi puhuttiin ”ankkurilapsista”. [Puhemies koputtaa] Tämän tyyppiset tekstit eivät kuulu ministeriön esityksiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Virta, poissa. — Edustaja Honkasalo.

23.32 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Edustaja Hopsu tässä edellä luetteli näitä tämän esityksen suurimpia ongelmia.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu on esittänyt, että varsinkin tämä maahantulosäännösten kiertäminen ja sen soveltaminen rajataan siten, että lapsen oikeudet ja oikeus perhe-elämään toteutuvat. Ja niin kuin Hopsu tässä edellä nosti esille, tämänkin lakiesityksen kohdalla nämä lapsivaikutusten arvioinnit pitäisi valiokunnassa tehdä erittäin huolellisesti.

Tässä on monia kohtia, jotka liittyvät suoraan lapsen etuun, lapsen oikeuksiin ja perhe-elämän mahdollisuuksiin. Esimerkiksi nykyisin lapsiperheen ulkomaalainen vanhempi voi saada kielteisen päätöksen oleskelulupaansa, vaikka perhe-elämää olisi vietetty Suomessa jo vuosia. Laki ei saisi johtaa tilanteeseen, jossa päädytään lapsen edun vastaisiin ratkaisuihin, ei etenäkään lapsen erottamiseen vanhemmistaan. Näitä keisjejä on nimenomaan ollut Suomessa, ja ne ovat erittäin traagisia. Pitäisi huolehtia nimenomaan siitä, että maahantulosäännösten kiertämisen tulkinnaissa ei käytetä näin hurjan laajaa harkintaa, joka johtaa näihin todella traagisiin kohtaloihin, jotka ovat myös täysin arkijärjen vastaisia. On ollut esimerkiksi tällaisia tapauksia, joissa on todettu, että perhesidettä voidaan sitten ylläpitää esimerkiksi videoyhteyden avulla.

Mutta tämä tilanne tosiaan johtaa siihen, että vuosia Suomessa oleskelleet ja turvapaikanhakijoina laillisesti työllistyneet henkilöt eivät voi saada työntekijän oleskelulupaa, vaikka kaikki muut luvan edellytykset täyttyisivät, koska heillä ei ole oleskeluluvan myöntämisen edellyttämää matkustusasiakirjaa ja mahdollisuutta saada sellaista. Muutokset väistämättä myös lisäävät paperittomuutta ja estäisivät paperittomana oleskelevan ihmisen mahdollisuuden laillistaa oleskelunsa. Tämä ehdotus tulee lisäämään todennäköisesti syrjäytymistä ja hyväksikäytön riskiä, joten ei ole kannatettava kokonaisuus laisinkaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Talvitie, poissa. — Edustaja Holopainen.

23.35 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Aluksi haluan todeta, että kannatan edustaja Hopsun tuossa aiemmin tekemää esitystä.

Sitten jatkan tästä itse hallituksen lakiesityksestä, joka koskee tätä niin sanottua kaistanvaihtoa ja sen estämistä. Aikaisemmin tässä keskustelussa tänään käytettiin sanaa ”epä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2024 vp

älyllinen”, ja se on kyllä ainut sana, joka itselleni tulee mieleen, kun tätä hallituksen esitystä lukee, ihan siitä näkökulmasta, kun kuitenkin täällä on hallituksen riveistä kuullut puhetta siitä, että nimenomaan haluttaisiin, että Suomeen tulee henkilöitä, jotka ovat hyödyksi yhteiskunnalle. No, nyt sitten ollaan tässä käsittelemässä hallituksen esitystä, joka nimenomaisesti poistaa juuri tällaisia ihmisiä Suomesta. Jos miettii, että meillä on turvapaikanhakija tullut Suomeen, turvapaikkaprosessi on kestänyt mahdollisesti melko pitkään, niin kuin meillä tyypillisesti nämä prosessit kestävät, sen prosessin aikana tämä henkilö on nimenomaan halukas tekemään työtä Suomessa, halukas oppimaan suomen kieltä, mahdollisesti perustanut myös perheen ja olot ovat vakiintuneet ja hänellä on mahdollisuus elättää itsensä työtä tekemällä, esimerkiksi työsuhde on olemassa, niin nyt sitten, jos tulee kielteinen turvapaikkapäätös, tällä hallituksen esityksellä se tarkoittaisi sitä, että tämä henkilö sitten poistetaan maasta eikä hänelle anneta mahdollisuutta enää hakea oleskelulupaa tämän työllistymisen perusteella.

Tässähän ei ole kerta kaikkiaan yhtään mitään järkeä, ja meillä aikaisemminkin oli mediassa näitä tapauksia, joissa sitten sen lisäksi, että se on epäinhimillistä sille henkilölle, joka poistetaan maasta, sijaiskärsijänä on myös esimerkiksi se työnantaja, joka menettää hyvän ja jo kokemustakin kartuttaneen työntekijän tässä samalla. Jotenkin on täysin vaikeata ymmärtää, miksi tällaista muutosta ollaan tekemässä, paitsi siitä syystä, jos halutaan ikään kuin vain nyt osoittaa tämmöistä tiukkuutta ja ilkeyttä ja tehdä ihmisten elämää hankalammaksi, osoittaa sitä, että nyt ideologisesti halutaan tehdä tämmöistä tiukempaa maahanmuuttopolitiikkaa, kun tähän nimenomaiseen kaistanvaihdon estämiseen ei kyllä ole minkäänlaisia älyllisiä perusteita.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Sitten vielä edustaja Vigelius.

23.37 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Jos puhutaan älyllisistä perusteluista kaistanvaihdon estämiselle, eli sen estämiselle, että ihminen tulee Suomeen tai esimerkiksi muihin Euroopan maihin turvapaikanhakijana ja sen jälkeen siihen maahan jäädäkseen haakeekin oleskelulupaa käytännössä opiskelun perusteella tai työn perusteella, tämän kieltämiselle on esimerkiksi sellainen miljoonaluokan syy, että meille saapuu Euroopan unioniin nyt, viime ja sitä edellisenä vuonna noin miljoona turvapaikkahakemusta, [Inka Hopson välihuuto] siis samanlaisia lukuja kuin silloin siirtolaiskriisin aikana, EU-maihin turvapaikkahakemuksia, turvapaikanhakijoita. Tiedättekö, mikä on läpimenoprosentti näillä hakemuksilla? Se on suunnilleen siellä 50:n pinnassa, eli joka toinen tulija ei ole oikeutettu kansainväliseen suojeluun, ei ole oikeutettu turvapaikkaan, ei ole oikeutettu toissijaiseen suojeluun.

Mikä sitten ohjaa ihmisiä, jotka eivät todennetusti sen myllyn, prosessin, läpi mentyäänkään ole oikeutettuja turvapaikkaan, hakemaan turvapaikkaa Euroopasta, Suomesta? No, yksi syy on se, että monissa Euroopan maissa on käytössä mahdollisuus vaihtaa sitä kaistaa. Eli kun olet päässyt maahan sisään turvapaikanhakijana näitä salakuljettajien reittejä pitkin, sen jälkeen haet opiskelemaan, hankit jonkin työpaikan, se on käytännössä sisäänheitto osaksi sitä yhteiskuntaa. Eli sinä olet käyttänyt sitä väylää, mikä oli tarkoitettu erityisesti toisen maailmansodan jälkeen tarjoamaan turvaa ihmisille totalitaarisia järjestelmiä vastaan, aitoa vainoa vastaan, aitoa kuolemanpelkoa vastaan. Sitä järjestelmää käytetään tässä ajassa ihan tosiasiallisesti opiskelu- ja työperäisen maahanmuuton väylänä, ja se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2024 vp

on irvokasta. Se on ihan aidosti irvokasta niitä perusprinsippejä kohtaan, joille tämä järjestelmä on aikoinaan rakennettu.

Siksi minusta on ihan älyllinen peruste sille, että me pyritään tukkimaan turvapaikkajärjestelmän hyväksikäyttö, koska siitä tässä on kyse. On turvapaikkajärjestelmän hyväksikäyttöä hyödyntää turvapaikkajärjestelmää ilman, että sinulla on todennettavissa olevaa aitoa hätää sen järjestelmän käytön taustalla. Valitettavasti hyvin suuri osa, sadattuhannet turvapaikkahakemukset, joita Euroopan unionin alueella vastaanotetaan näinäkin vuosina, on perusteettomia. Ja yksi syy, mikä saa ihmisiä liikkeelle, vaarallisille reiteille, salakuljettajien armoille tulemaan Eurooppaan, on juuri se, että me olemme mahdollistaneet kaistanvaihdon. Siksi se pitää tukkia. Sillä on ennalta ehkäisevä vaikutus.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen.

23.40 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu on ollut pitkä, mutta totean tässä nyt vielä sen, että kun edustaja Vigeliuksen puheista saa sen käsityksen, että ne henkilöt, jotka ovat hakeneet turvapaikkaa mutta joille turvapaikkaa ei myönnetä, olisivat syyllistyneet jonkunlaiseen vilppiin, niin kysymyshän ei ole siitä. Nämä henkilöt ovat kokeneet, että he ovat turvapaikan tarpeessa, he ovat hakeutuneet siihen prosessiin, ja meidän viranomaiset tulkitsevat sitten näiden meidän lainsäädäntömme perusteiden kautta, täytyykö se turvapaikka vai ei. Ei voi olla noin ihmeellinen käsitys ihmisten motiiveista ja sitten vilpillisyydestä.

Toisaalta aiemmin täällä tänään sanottiin, että turvapaikanhakijat tai maahanmuuttajat lähtökohtaisesti eivät haluaisi osallistua yhteiskunnan rakentamiseen, eivät haluaisi tehdä työtä, mutta kun nyt sitten tässä on kysymys esimerkiksi semmoisesta tilanteesta, että ihmisen on jo osoittanut haluavansa olla osa yhteiskuntaa, haluavansa tehdä työtä, on jo opetellut suomen kieltä, niin sekään ei silloin esimerkiksi perussuomalaisille käy, vaan nämäkin ihmiset poistetaan maasta ja vieläpä sitten syytetään heitä siitä, että he ovat toimineet vilpillisesti halutessaan olla yhteiskuntaa Suomessa rakentamassa ja tekemässä työtä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius vielä.

23.42 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Edellinen edustaja voi halutessaan tuoda minulle esille sen sitaatin, jossa joku täällä salissa on väittänyt esittämämme kaltaista, siis että maahanmuuttajat eivät lähtökohtaisesti haluaisi tehdä Suomessa työtä. Ei ainakaan minun puheenvuoroissani eikä ainakaan minun kuulleni tässä salissa ole pidetty sellaista puheenvuoroa vaan on puhuttu niistä ongelmista, joita kyllä on osassa näitä muuttovirtoja, joita Suomessa on, osassa maahanmuuttajaryhmiä. Se ei ole kategorinen ilmaisu kaikesta maahanmuutosta, ja epäilen, että tässä salissa ei kukaan ole tänä iltana sellaista väittänytkään.

On myös hyvä huomata, että jos meille saapuu näitä turvapaikanhakijoita ja he käyttävät tätä kaistanvaihtoa väylänä opiskeluihin Euroopassa, työhön Euroopassa, niin eihän tämä ole mikään kiistanalainen väite. Ei se ole siis mitään perussuomalaisten propagandaa tai muutakaan vastaavaa. Tämä on ihan todennettavissa oleva järjestelmän porsaanreikä, jota on pyritty tukkimaan useissa Euroopan maissa juuri siksi, että siinä on nähty ongelmia ja siinä on nähty haasteita, että turvapaikkajärjestelmää käytetään hyväksi. Tai jos ei haluta käyttää tällaista ilmaisua kuin hyväksikäyttö, niin ihmiset pyrkivät uusia väyliä pitkin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2024 vp

pääsemään osaksi eurooppalaisia järjestelmiä, sellaisia järjestelmiä pitkin, joita ei ole tarkoitettu työ- ja opiskeluperusteiseen maahantuloon. Tämä ei ole kiistanalainen väite.

Pidän tätä hieman erikoisena, koska koen, että tänne salin laitaan usein esitetään sellaisia väitteitä, että täällä kyseenalaistettaisiin erityisen paljon viranomaisia ja oikeudellista ja juridista punnintaa. Kysynpä nyt vihreiltä: Oletteko te tosissanne sitä mieltä ja onko todella niin, että te katsotte, että jos noin puolet turvapaikkahakemuksista Euroopan unionin tasolla, ja jopa suuremmalla prosentilla Suomessa, ei johda myönteisiin päätöksiin — esimerkiksi vuoden 2015 jälkeisen turvapaikka-aallon seurauksena ehkä noin kolmannes sai turvapaikan — niin nämä kielteiset päätökset ovat seurausta siitä, että meidän viranomaiset tulkitsevat näiden hakijoiden tilanteita väärin? Ette välttämättä kategorisesti ehkä ajattele täysin näin, mutta kuinka suuren osan te kuvittelette johtuvan siitä, että viranomaiset eivät ole vain selvittäneet asioita tarpeeksi hyvin? Näettekö, että on olemassa sellainen ilmiö, jossa ihminen hakee turvapaikkaa tietäen, että hän ei ole vainon alainen, häneen ei kohdistu henkilökohtaista vainoa, hän ei ole joutumassa sodan jalkoihin, mutta hän koettaa onneaan päästäkseen korkeamman elintason piiriin? Kiellättekö te todella tämän ilmiön olemassaolon? [Puhemies koputtaa] Syytättekö vain viranomaisiamme siitä, että he eivät selvittäisi tarpeeksi asioita?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Holopainen.

23.45 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Aivan pakko korjata nyt tällaiset väärät väitteet sanomisistani. En todellakaan ole moittinut viranomaisten tekemiä päätöksiä vaan kyseenalaistin sitä, kun täällä aiemmin viitattiin turvapaikkaa hakevien motiiviin, että hakiessaan turvapaikkaa he toimivat vilpillisesti, mikäli se lopputulos on sellainen, että he eivät turvapaikkaa saa. Siinä päättelyketjussa ei ole järkeä. Ei voi väittää, että näitä ihmisten motivaatioita voitaisiin päätellä siitä, mikä sen viranomaistoiminnan ratkaisun lopputulos on.

Ja mitä tulee tähän kaistanvaihtoon, niin nythän on kysymys juurikin siitä, että kun edustaja Vigelius täällä aiemmin esitti tilastoja, joitten mukaan esimerkiksi maahanmuuttajien työllistymisessä on tilastojen mukaan haasteita — sekään ei muuten tarkoita sitä, etteikö valtaosa näistä maahanmuuttajista silti työllistyisi — niin nythän ei ollut kysymys siitä, koska tässä kyseisessä kaistanvaihdossa voi siis tulla kyseeseen henkilö, joka on työllistynyt, joka on oppinut suomen kieltä ja silti poistetaan täältä maasta. Silloin tässä ikään kuin sekä se yksilö kärsii että Suomen yhteiskunta menettää, koska silloin poistetaan täältä siis maahanmuuttaja, joka olisi motivoitunut tekemään työtä, motivoitunut oppimaan suomen kieltä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

23.47 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Yritin tuossa nopeasti löytää niitä tilastoja siitä, kuinka paljon näitä virheellisiä päätöksiä on tehty, kun sitä kyseltiin. Vuodelta 2017 löytyi luku, jossa 30 prosenttia päätöksistä oli ollut virheellisiä, ja niitä oli sitten hallinto-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa muutettu tai palautettu uudelleen käsiteltäviksi, koska siinä alkuvaiheessa, kun tuli paljon hakijoita, tapahtui prosessissa merkittäviä virheitä tulkkauksessa ja tilanteen tulkinnoissa. Eli on ihan relevantti määrä niitä pää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2024 vp

töksiä, joissa on myös tehty virheellisiä päätöksiä, eikä se tulkinta todellakaan ole hakijalle itsestäänselvää, että onko se turvapaikkaoikeus olemassa vai ei.

Mutta jos halutaan tätä kaistanvaihdon haastetta, jos se sellaisena nähdään... Minusta se on erinomaista, että ihminen hakeutuu töihin ja opiskelemaan ja kotoutuu tänne, ja sellaisia henkilöitä me tänne tarvitaan. Siksi se on kannatettavaa ja järkevää, mutta jos sitä pitää haasteellisena, niin silloin pitäisi olla sitten valmis tekemään esimerkiksi työnhakuviisumi, jolloin on olemassa turvallinen reitti. Voit tulla tänne hakemaan työtä, ja jos et saa työtä, niin sitten palaat kotimaahasi. Eli ei ole silloin sitä velvoitetta Suomen täällä elättää ihmistä, jos on tällaisella työnhakuviisumilla tullut, mutta meillä ei ole tällaista mallia tällä hetkellä olemassa. Tai sitten pitäisi olla humanitäärinen viisumi, jota voi hakea myös lähtömaasta käsin, ja silloin on myös turvallinen reitti eikä ole salakuljettajien armoilla Välimerta ylittämässä, vaan pääsee sitten sillä jo todetulla, että sinulla on tällaisen humanitäärisen avun tarve, ja sinulla on silloin viisumi ja mahdollisuus sen avulla matkustaa. Tällöin tämä hyväksikäytön riski vähenee myös.

Ylipäätään yksi haaste tässä on se, että nämä meidän prosessit näissä turvapaikkakäsittelyissä ovat venyneet niin pitkiksi, useiksi vuosiksi, jolloin se ihminen ehtii tänne kotoutua ja saattaa tosiaan löytää kumppanin, perustaa perheen, olla työllistynyt, häneen on panostettu täällä työnantajan toimesta, yhteiskunnan toimesta. Ja silloin syntyy epäinhimillisiä tilanteita siitä, että näitä ihmisiä sitten lähetettäisiin maasta pois.

Keskustelu päättyi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Koska edustaja Inka Hopsu on edustaja Hanna Holopaisen kannattamana esittänyt asian lähettämistä myös talousvaliokuntaan, asian käsittely keskeytetään.

Asian käsittely keskeytettiin.